

Posudek diplomové práce Lucie Nové
Podoba a funkce kroje horního Chodska v minulosti a současnosti
(obec Postřekov)

63 s., poznámkový aparát, prameny, bibliografie, obrazová příloha

Téma práce Lucie Nové je tradičně etnologické, zpracování však tradiční není. Kdyby totiž postupovala obvyklým způsobem, byla by její práce opět jednou z těch mnoha a mnoha, které byly o Chodsku a jeho krojích napsány. Autorka, která v regionu žije, důvěrně zevnitř zná jeho kulturu a je členkou národopisného souboru, pojala svůj diplomový úkol jako studii o současnosti chodské oděvní (a ukázalo se, že nejen oděvní) kultury.

Znalost terénu, reálií, blízké kontakty s informátory a aktivní působení v souboru nemusí ovšem automaticky vytvořit ideální zázemí pro výzkum, analýzu a interpretaci. Snahou autorky bylo využít výhod, které v této situaci měla a zároveň se pokusit o „objektivnější“ pohled, o zasazení studovaného tématu do širšího historického, kulturního a politického rámce.

Každá práce, která se zabývá současnými funkcemi tradiční lidové kultury, je zároveň prací o folklorismu, svérázu nebo revitalizaci. Platí to i pro tento text, byť autorka zmíněné termíny neužívá. Je si však plně vědoma posunů a změn funkcí, kterými tradiční kroj procházel a prochází. Pasáže o kroji-kostýmu, o jeho specifikách, o nových formách znakovosti, které si vynutila „souborová“ praxe a o přesazích do svátečních okamžiků v životě obce a osobním životě členů i nečlenů souboru, považuji za originální a neobyčejně zdařilé.

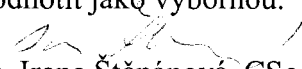
Z kontextu vyplývá, že kroj je udržován a formován dvěma „arbitry“, působícími v jisté součinnosti. Jsou to jednak ženy starší a nejstarší generace (s několika výjimkami mladých žen) – „tety“, které ještě částečně kroj nosí v praktickém životě, jednak členové souboru, kteří svůj kroj-kostým vnímají, utvářejí a užívají zcela jinak než divadelní herci.

V práci se musel zákonitě objevit i genderový aspekt. Odlišný přístup k tradičnímu lidovému oděvu žen a mužů se projevoval po staletí. Autorka potvrzuje, že v současnosti jsou nositeli mužského kroje, respektive kroje-kostýmu, už pouze mužští členové souboru.

Práce má však ještě další dimenzi. Vedle situace v Postřekově používá autorka pro srovnání dobře zvolenou blízkou obec Mrákov, ve které rovněž působí národopisný soubor. Neomezuje se však na pouhé konstatování současného stavu. I tady, i když pochopitelně ne s takovou důkladností jako v případě Postřekova, pracuje s historickými prameny, uvádí demografická a sociologická data a všímá si historie souboru. Cenné jsou i doklady o názvosloví oděvních součástí (a jeho rozdílech v Postřekově a Mrákově). Na základě této korelace lépe vystupují do popředí specifika obou obcí.

Domnívám se, že Lucie Nová předložila zajímavou, dobře zvládnutou a graficky krásně vypravenou práci. Ráda ji doporučuji k obhajobě a navrhuji ohodnotit jako výbornou.

Praha, 11. května 2007

Doc. Irena Štěpánová, CSc.
Ústav etnologie UKFF